
Łódź 2023 r.

Stan zachowania i przyczyny zniszczeń.

Ołtarz konstrukcji drewnianej. Wykonany z drewna sosnowego i lipowego. Elementy konstrukcyjne wykonane z belek i desek sosnowych łączonych na czopy i klejonych. Elementy dekoracji snycerskiej: kapitele, girlandy, naczółki i rzeźby wykonane z drewna lipowego. Wszystkie elementy wystroju plastycznego drewnianego pokryte zostały zaprawą klejową kredową. Elementy złożone pierwotnie wykonano przy użyciu techniki pozłoty na bolus. Całość retabulum polichromowana w postaci marmoryzacji.

Stan zachowania pod względem konstrukcyjno-statycznym jest zły. Zidentyfikowano aktywne żerowiska kołatka domowego¹. Wiele elementów drewnianych zostało mocno uszkodzonych przez drewnojady. Drewno jest silnie popękane, w wielu miejscach pierwotne klejenie uległo zniszczeniu przez atak drobnoustrojów na spoiwo glutynowe. W dolnych partiach obiektu, gdzie panowały niestabilne warunki wilgotnościowe widoczne są przyrmatyczne spękania drewna związane z atakiem grzybów, w tych miejscach drewno utraciło całkowicie charakter konstrukcyjny.

Ołtarz był wielokrotnie przemalowany i szpachlowany, podczas tych działań zostało w dużej mierze zniszczone pierwotne opracowanie malarskie ołtarza. Wszystkie prace malarskie wykonane zostały niedbale, powłoki nakładane są bez wcześniejszego przygotowania i oczyszczenia podłoża

Pierwotne złączenia są bardzo silnie poprzecierane, stan ich zachowania nie pozwala na przeprowadzenie zabiegu konserwacji. Złączenia były wielokrotnie przemalowane i przezłożone przy użyciu szlagmetalco co wpłynęło na całkowite zniszczenie pierwotnej pozłoty.

Obecny stan zachowania obiektu nie pozwala na prawidłową percepcję pierwotnego założenia estetycznego. Pod względem technicznym ołtarz wymaga pilnych prac konserwatorskich, które powstrzymają procesy niszczące.

1. **Kołatek domowy** (*Anobium punctatum*)

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH OŁTARZA GŁÓWNEGO
PW.ŚŚ. KATARZYNY I KAZIMIERZA Z KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ W NIEDOŚPIELINIE**

Drewno polichromowane, elementy rzeźbiarskie i snycerskie- polichromowane, złożone i srebrzone.

1. Rozpoznanie obiektu, wykonanie dokumentacji fotograficznej.
2. Wykonanie badań konserwatorskich celem ustalenia pierwotnej kolorystyki obiektu.
Badania odkrywkowe in situ, szlify stratygraficzne mikroskopowe. Fotografia vis, fotografia uv.
Po wykonaniu badań wnioski przedstawić WKZ celem zatwierdzenia dalszego postępowania konserwatorskiego.
3. Demontaż.
4. Wykonanie lokalnych zabezpieczeń osłabionych warstw technologicznych 2% MC.
5. Dezynfekcja wstępna (Biotin R). Preparat nanieść natryskowo
6. Dezynsekcja wstępna – (Per-xil, Permetryna)
7. Podklejenie odspojień. (Acryloid AC33)
8. Usunięcie przemalowań z elementów polichromowanych i złożonych (zmydlenie warstw olejnych, metody mechaniczne)
9. Usunięcie warstwy pozłoty wykonanej szlagmetalem - zmydlenie.
10. Doczyszczanie mechaniczne przy użyciu mikronarzędzi.
11. Wprowadzenie preparatu owadobójczego metodą iniekcji pod ciśnieniem hydrostatycznym w strukturę drewna. W przypadku dużych zniszczeń struktury drewna należy zastosować sączi do wtłoczenia preparatu owadobójczego.
12. Impregnacja drewna - utwardzanie metodą iniekcji pod ciśnieniem hydrostatycznym.

(6-12% Paraloid B 72/ C8H10 C6H5CH3 1/1, lub C8H10). Impregnat wprowadzać metodą mokre w mokre do całkowitego przesycenia struktury drewna. Po wykonaniu zabiegu obiekt szczelnie zafoliować celem zminimalizowania negatywnego efektu migracji powrotnej.

13. Uzupełnianie ubytków drewna, zaprawy i brakujących detali snycerskich.
14. Klejenie elementów drewnianych- POW.
15. Opracowanie faktury uzupełnień.
16. Rekonstrukcja gruntów pod nałożenie pozłoty.
17. Rekonstrukcja pozłoty (złotem płatkowym 24 Kta)
18. Nałożenie warstwy werniksu retuszerskiego.
19. Rekonstrukcja warstwy malarskiej.
20. Zabezpieczenie całości werniksem końcowym (cyklohexanon).
21. Woskowanie
22. Montaż.
23. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH OBRAZU KATARZYNY
ALEKSANDRYJSKIEJ Z OŁTARZA GŁÓWNEGO KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
ŚW. KATARZYNY W NIEDOŚPIELINIE.**

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
2. Badania konserwatorskie (badania mikroskopowe, ,UV,IR).
3. Oczyszczenie wstępne.
4. Dezynfekcja wstępna (Biotin R) .
5. Prostowanie tekstylnego podobrazia.

6. Wykonanie prób czyszczenia, dobór metody i środków chemicznych.
7. Czyszczenie lica i odwrocie. Usunięcie pociemniały werniksów, oczyszczenie lica i odwrocie obrazu
8. Dezynfekcja (Biotin R) .
9. Podklejenie odspojen (Acryloid AC33)
10. Konsolidacja warstwy malarskiej(Beva 371 w benz. lakowej od lica i odwrocie 5-8%)
11. Wzmocnienie rekonstrukcja krajek (wzmocnienie z folii Beva371).
12. Uzupełnienie ubytków zaprawy.
13. Izolacja uzupełnień
14. Nałożenie werniksu retuszerskiego (Talens Holand).
15. Punktowanie warstwy malarskiej (akwarele, farby dyspersyjne).
16. Nałożenie werniksu końcowego (cyklohexanon).
17. Wykonanie nowego krosna o konstrukcji prawidłowej.
18. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

VEN-ART TOMASZ OSTASZEWSKI
KONSERWACJA ZABYTKÓW
91-473 Łódź, ul. Skarbowa 12
NIP 7261797099 Regon 472875939
Tel.605 208 788, e-mail; tomaszostaszewski@op.pl
Nr konta 49 1940 1076 30143854 0000 0000

mgr Tomasz Ostaszewski
Dyplomowany konserwator zabytków
Nr uprawnień UMK WSP 2137
e-mail: tomaszostaszewski@op.pl
Tel. 605 208 788

Widok ołtarza, stan z roku 2023.

Widok obrazu św. Katarzyny.

ZAKRES PRAC KONSERWATORSKICH – OBMIAR.

1. Retabulum, antepedium oltarzowe - polichromowane..... 3380 dm²

2.Elementy konstrukcyjne - surowe..... 2900 dm²

3. Elementy złożone:

a. profilowane - gzymsy, obramienia płycin, ramy 430 dm²

b. trzony kolumn - 6 szt. 900 dm²

c. rzeźby św. Tekla, św. Barbara, św. Kazimierz 290 dm²

d. rzeźby aniołów - 4 szt. 340 dm²

e. kapitele kolumn - 6 szt., kapitele pilastrów 6 szt. 380 dm²

f. dekoracje snycerskie - część środkowa (góra i dół) 148 dm²

4. Obraz św. Katarzyny 214 dm²